

Základní škola a mateřská škola Vřesovice, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro předškolní vzdělávání

Pracoviště: Mateřská škola Vřesovice, Vřesovice 41

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

mateřské školy Vřesovice

kolem nás

Obsah:

1. Identifikační údaj	5
2. Hlavní cíle školního vzdělávacího programu, principy vzdělávání	7
3. Obecná charakteristika školy	8
4. Podmínky vzdělávání	9
4.1 Věcné podmínky	9
4.2 Životospráva.....	9
4.3 Psychosociální podmínky	10
4.4 Organizace vzdělávání	10
4.4.1 Povinné předškolní vzdělávání	13
4.4.2 Jiný způsob plnění povinného předškolního vzdělávání.....	14
4.4.3 Omlouvání neúčasti dětí ve vzdělávání v posledním ročníku předškolního vzdělávání.....	16
4.5. Vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	17
4.5 Personální a pedagogické podmínky.....	17
4.6 Řízení školy.....	18
5. Spolupráce s rodiči	19
6. Organizace vzdělávání	20
7. Charakteristika vzdělávacího programu	21
8. Vzdělávací obsah.....	23
9. Vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných	39
9.1 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	40
10. Zásady pro práci s integrovanými bloky	41
10.1 Časový plán tematického vzdělávání.....	42
10.2 Způsob práce a organizace prostředí.....	42
10.3 Vyhodnocení tematických celků	43
11. Třídní vzdělávací programy.....	43
12. Autoevaluace	44
13. Plán autoevaluace	45
Přílohy:	
Příloha č. 1 Desatero pro rodiče	47
Příloha č. 2 Konkretizované očekávané výstupy.....	55
Příloha č. 3 Digitální vzdělávání v MŠ.....	73

Inovovaná VI. verze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání
platná od školního roku 2022/ 2023

- I. vydání: 1. 9. 2011
- II. vydání: 1. 9. 2012
- III. vydání: 1. 9. 2013
- IV. vydání: 1. 9. 2014
- V. vydání: 1. 9. 2017
- VI. vydání: 1. 9. 2022

Projednáno na pedagogické radě: 25. 8. 2022

Projednáno Školskou radou 6. vydání: 31. 8. 2022

Platnost od :	1. 9. 2022
Účinnost od :	1. 9. 2022

Vydala :	Mgr. Dagmar Halašová, ředitelka školy
Zpracovaly :	vedoucí učitelka MŠ Anna Milčáková učitelka MŠ Mgr. Dagmar Grmelová

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název programu: ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro předškolní vzdělávání
BAREVNÝ SVĚT KOLEM NÁS

Č. j. : 273/2022

Škola: Základní škola a mateřská škola Vřesovice
příspěvková organizace
Vřesovice 107
Vřesovice, 798 09

Ředitelka: Mgr. Dagmar Halašová
Telefon: 582 330 043, 727 988 600
e-mail: zsamsvresovice@gmail.com
WEB: www.zsamsvresovice.cz
IČ: 75021111
IZO: 181 043 076

Součásti školy: Základní škola
Školní družina
Mateřská škola

Zřizovatel školy: Obec Vřesovice
Adresa: Vřesovice 41, 798 09, Vřesovice
Telefon: 582 368 123
IČO: 00288951
e-mail: vresovice.pv@volny.cz
WEB: www.vresovice.cz

Podpis:

Razítko:

Účel a předmět činnosti mateřské školy

- je vymezen § 33 zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění (dále jen školský zákon) a prováděcími předpisy.

Předškolní vzdělávání:

- podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů
- vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání
- napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Školní vzdělávací program Mateřské školy Vřesovice vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který vymezuje zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, podmínky průběhu vzdělávání včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky mimořádně nadané. Vymezuje popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání ve škole uskutečňuje.

Cíle a obsah předškolního vzdělávání, které definuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, vedou mateřskou školu k tomu, aby děti, které ji opouštějí, byly osobnosti pokud možno jedinečné, vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat, tvořivě přemýšlet a jednat, jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní, zodpovědní, ochotní nejen přijímat, ale také dávat, schopní se dále rozvíjet, učit se a aktivně čelit problémům, které život přináší.

Školní vzdělávací program jako klíčovým dokumentem školy. Je vypracován na dobu pěti let, aby škola pracovala cílevědomě a plánovitě, aby představovala integrovaný celek, který spolu s dětmi, rodiči, vnějším prostředím a zaměstnanci vytvářela společenství a ze skupiny pedagogů spolupracující tým.

2. Hlavní cíle školy a vzdělávání

- Vytvářet elementární základy všech klíčových kompetencí – k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. Vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něj dosažitelná a to prostřednictvím naplnění motivačního názvu programu „*Barevný svět kolem nás*“ vhodnými estetickými činnostmi, standardními i nadstandardními aktivitami, které záměry programu aktivně podporují.
- Vzhledem k příznivým podmínkám a poloze mateřské školy – vytvářet elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.
- Specificky zaměřená příprava na ZŠ u dětí, které absolvují poslední ročník docházky do mateřské školy (propedeutika psaní, čtení, logopedie) a ty vědomosti, dovednosti, které jsou vhodné pro úspěšné zahájení školní docházky.
- Postupně vytvořit moderní školu s příznivým klima, spoluprací s rodinou, regionem, postupně nastavit kulturu školy s hodnotami a normami aktivně sdílenými uvnitř naší organizace.

Principy, na kterých je vzdělávání založeno

- Děti se učí prostřednictvím prožitkového učení.
- Vzdělávání probíhá v prostředí pohody, bezpečí se spoustou podnětů.
- Cíle vzdělávání jsou orientovány k dítěti, směřují k získávání očekávaných kompetencí.
- Obsah vzdělávání vychází ze života dětí a nejbližšího prostředí, je zaměřen na estetické aktivity.
- Mateřská škola je institucí pro dítě a jeho prospěch.
- Vzdělávání probíhá v modelu osobnostně orientované výchovy, kde je dán dětem prostor pro jejich aktivity, zájmy, rozhodování a aktivní zapojení se do procesu učení a života školy.

3. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Vřesovice se nachází v obci Vřesovice, 10 kilometrů od Prostějova. Do 31. 8. 2013 byla samostatnou organizací, od 1. 9. 2013 je součástí nově vzniklé příspěvkové organizace Základní škola a mateřská škola Vřesovice. Mateřská škola sídlí v budově zámku, kde je i obecní úřad, ordinace lékaře, pošta, zkušebna místní kapely Vřesovanka, kulturní místnost. Zámek je jednopatrový.

Mateřská škola využívá prostory v prvním poschodí a k pobytu venku jsou využívány prostory zámecké zahrady, především svah, který je optimální pro zimní sporty – bobování, a také dětské hřiště, které je přístupné veřejnosti

Třída I. U Zajíčků – děti starší (4 – 6 let a děti s odloženou školní docházkou) – kapacita třídy je 20 dětí

Třída má dva vchody. Využívaný je pouze vchod do šatny. Vchodem pro děti se vchází do šatny dětí, z ní do umývárny a na WC dětí. Dále se ze šatny vejde do prostoru jídelny – zde jsou stolečky, u kterých děti jedí. Druhá část je kuchyňka, kde se připravuje strava pro děti. Z jídelny se dostaneme do třídy a herny. Ve třídě jsou úložné skříně pro výtvarné potřeby, didaktický materiál, materiály pro učitelku, a poličky na stavebnice a hračky. Herna je prostor, který slouží i jako cvičebna a hudební koutek. Je zde sedačka, kuchyňka pro děti, odkládací prostory pro hračky, dřevěný ponk s nářadím, police k uložení boxů (kostky, lego atd.) . Koutek informatiky (PC a výukové programy). Z herny se jde do samostatné místnosti, která slouží dětem jako herna, cvičebna a lehárna. V místnosti jsou úložné prostory (skříně) pro lůžkoviny, lehátka a za nimi je prostor pro ukládání náčiní a nářadí na cvičení

Třída II. U Včeliček – děti mladší (2 – 5 let) – kapacita třídy je 25 dětí

K dispozici má dva vchody. Vchodem pro děti se vchází do šatny dětí, z ní do umývárny a na WC dětí. Dále se ze šatny vejde do prostoru třídy a herny. V herně jsou úložné skříně pro lůžkoviny, lehátka a poličky na stavebnice. Herna je prostor, který slouží jako lehárna a cvičebna.

Třída je rozdělena na část se stolky, kde probíhají denní činnosti (kreslení, malování, střihání apod.), manipulační činnosti a kde se děti stravují. Dále jsou zde koutky – kuchyňka, knihovnička s dětskou sedačkou, obývací koutek, výtvarný koutek, odpočinkový koutek pro dvouleté děti, kadeřnictví, dřevěný ponk s nářadím.

Ze třídy se vchází do kuchyně, kde se připravuje strava pro děti. Kuchyně je průchozí do chodbičky. Z ní vedou dveře do skladů, šatny pro zaměstnance, WC pro zaměstnance. Je zde

také vchod pro zaměstnance, který vede do hlavní chodby, k první třídě a ke schodišti.

4. Podmínky vzdělávání

4.1 Věcné podmínky

Prostory mateřské školy jsou dostatečně velké. Stolečky a židle ve třídách jsou v různých velikostech – podle věku dětí. Vnitřní prostory svým uspořádáním umožňují dětem činnosti skupinové i individuální. Sociální a hygienické zázemí plně vyhovuje současným hygienickým předpisům. Denně je zajištěno větrání všech prostorů školy.

Děti mají k dispozici dostatečný počet hraček i učebních pomůcek – některé z nich mají své stabilní umístění a jsou dětem volně k dispozici, jiné jsou dětem předkládány průběžně podle obsahu činností a projektů, které během roku probíhají. Pomůcky i hračky odpovídají počtu dětí i jejich věku, jsou řádně a hospodárně využívány pedagogy a jsou průběžně doplňovány. Děti 2leté mají k dispozici svůj odpočinkový a hrací kout. Mají zde odpočinkovou pohovku, hrací koberec, odpočinkové polštářky, uzavíratelné skříňky s didaktickými pomůckami a hračky odpovídající věku dětí.

Děti se svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru – výtvarné práce, výrobky dětí jsou vystaveny ve třídě, na zámecké chodě, výrobky a dekorace jsou průběžně obměňovány. Třídy jsou přístupné i zákonným zástupcům a návštěvám.

Většina ploch zámecké zahrady je zatravněna a umožňuje dostatek pohybu pro děti. V areálu zámecké zahrady se nachází i rozlehlé dětské hřiště s potřebným vybavením. Všechny venkovní a vnitřní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. MŠ je zajištěna zabezpečovacím systémem v obou třídách.

4.2 Životospráva

Dětem je 3x denně poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, která je dovážena ze školní kuchyně při ZŠ a MŠ Bedihošť. Přípravu a výdej jídel zajišťuje paní kuchařka. Pitný režim pro děti v MŠ je zajištěn. Tekutiny jsou volně přístupné pro všechny děti ve vhodných nádobách a jsou průběžně doplňovány. Děti mladší tří let jsou zařazeny do skupiny strážníků (3-6 let) uvedené v Příloze č.1 vyhlášky č.107/ 2005 Sb. o školním stravování. Množství stravy pro děti mladší tří let je možné přizpůsobit podle jejich individuálních potřeb.

Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je zároveň natolik flexibilní, aby bylo možné přizpůsobit organizaci činností v průběhu dne potřebám a aktuální situaci. Děti jsou

každodenně a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru mateřské školy.

Denní program respektuje individuální potřeby – aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí (např. dětem s nižší potřebou spánku je místo odpočinku na lůžku nabízen jiný klidný program apod.).

4.3 Psychosociální podmínky

Psychosociální podmínky vycházejí z individuálních a věkových potřeb dětí a jsou jim přizpůsobeny.

Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci. Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a pomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti jsou úměrně zatěžovány, nejsou neurotizovány spěchem a kvapem. Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřipustné.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití.

Pedagogické vedení dětí, je podporující a sympatizující. Učitelky dětem naslouchají, komunikují s nimi, jsou vstřícné, empatické. Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě a potřebám předškolního dítěte. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora.

Pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

4.4 Organizace vzdělávání

Organizace, režim dne a chod v mateřské škole vycházejí z potřeb, možností a individuality jednotlivých dětí.

Režimové požadavky dne vycházejí nejen z norem ale i potřeb a individuálních požadavků dětí.

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby. Stanovený denní režim může být pozměněn v případě, že to vyplývá ze

školního rámcového programu a v případě výletů, divadelních a filmových představení pro děti, akcí pro děti, rodiče apod.

Spontánní a řízené činnosti jsou v denním programu vyvážené, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Formy vzdělávání – mají charakter hry, zábavy a zajímavých činností pro děti. Probouzejí aktivní zájem v dítěti a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat. Uskutečňují se během celého dne ve všech činnostech a situacích, které se v mateřské škole naskytnou. Jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, na vyváženosti spontánních aktivit, řízených činností v menších či větších skupinkách nebo individuálně, vycházejí z dětské volby, zvědavosti a potřeby objevovat.

Režim dne ve třídě, kde jsou zařazeny dvouleté děti, jsme upravili s ohledem na potřeby dětí. Doba stravování je stejná jako u ostatních dětí. Největší prostor věnujeme volné hře. Pro pobyt venku nejčastěji využíváme školní zahradu (je součástí budovy). V případě výrazně nepříznivého počasí chodíme s dětmi na krátkou procházku a máme možnost využití „Orlovny“, která je součástí Základní školy. Pro příchod dětí ve věku od dvou do tří let nemáme stanovenou pevnou hodinu, vždy se domlouváme s rodiči individuálně. Přitom platí pravidla pro pravidelnost a včasné omlouvání nepřítomnosti dítěte. Děti mají dostatek času na odpočinek.

Předškolní vzdělávání dětí probíhá podle školního programu a je vedeno v následujícím rámcovém denním režimu.

6:30 – 9:45

- **Nástup dětí: od 6:30** – dle potřeb rodičů, doporučen příchod u starších dětí **do 7:55hod.**, mladší děti **do 8:00** hod., pozdější příchody (po 9:00 hod) předem hlásit. Rodiče jsou povinni dovést dítě do třídy a osobně předat učitelce. Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Děti se schází ve třídě U včeliček. V 7:00 hod odchází do své třídy děti ze třídy U zajíček.
- **Spontánní hry** – od příchodu dětí do pobytu venku a po odpoledním spánku – probíhají po celý den, prolínají s činnostmi řízenými učitelkami ve vyváženém

poměru, se zřetelem na individuální potřeby dětí.

- **Didakticky cílené činnosti** (činnosti řízené pedagogem) – probíhají v průběhu celého dne formou individuální, skupinové či kolektivní práce učitelek s dětmi, vycházejí z potřeb a zájmů dětí.
- **Pohybové aktivity:**
 - denně cvičení (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační, zdravotní) a pohybové aktivity, průběžně pohybové chvilky a hudebně pohybové činnosti, 1x týdně didakticky cílené pohybové činnosti, denně dostatečné zařazování pohybu při spontánních hrách a pobytu venku.

9:15 – 11:45

Pobyt venku – minimálně 2 hodiny denně (dle počasí) – pobyt v zámecké zahradě, na dětském hřišti, vycházky. V letních měsících se činnosti přesouvají co nejvíce ven. Pobyt venku se neuskutečňuje při mrazu pod -10 stupňů, při silném větru, dešti a inverzích.

11:15 – 12:15

Oběd, hygiena, příprava na odpočinek

12:30 – 14:30

Odpočinek, spánek – vychází z individuálních potřeb dětí, po obědě cca 30 min. odpočívají všechny děti při čtení pohádky, poté děti s nižší potřebou spánku (předškoláci) vstávají, učitelky jim nabízejí náhradní aktivity.

14:30 – 16:00

Vstávání dětí, průběžná svačina, spontánní hry dětí, pokračování v započatých vzdělávacích činnostech z průběhu dne, pobyt venku, **odchod dětí domů.**

Učitelky jsou povinné režim pružně přizpůsobovat aktuálním potřebám dětí. V mateřské škole je dostatečně dbáno na soukromí dětí, pokud mají potřebu uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, je jim to umožněno.

Stravování:

I. třída Zajíčci

- svačina	9:00 – 9:15
- oběd	12:00 – 12:30
- přesnídávka	14:30 – 14:45

II. třída Včeličky:

- svačinka **8:45 – 9:00**
- oběd **11:15 – 11:45**
- přesnídávka **14:15 – 14:30**

4.4.1 Povinné předškolní vzdělávání

Pro děti, které do 31.rpna daného roku dosáhnou věku pěti let, je od 1. 9. daného roku předškolní vzdělávání povinné.

Tato povinnost se vztahuje:

- na státní občany ČR, kteří pobývají na území ČR déle než 90 dnů
- na občany jiného členského státu EU, kteří pobývají v ČR déle než 90 dnů
- na jiné cizince oprávněné pobývat v ČR trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů
- na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Pokud ještě dítě do MŠ nedochází, musí ho zákonný zástupce přihlásit k předškolnímu vzdělávání v termínu zápisu.

Nepřihlášení dítěte nebo zanedbání péče o povinné předškolní vzdělávání je považováno za přestupek.

Povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech:

- v MŠ zapsané v rejstříku škol a školských zařízení
- po dobu 4 souvislých hodin denně
- začátek povinné doby je stanoven na 8.00 hod.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin.

Je-li dítě, které bude plnit povinné předškolní vzdělávání, přijato do jiné než spádové MŠ, oznámí ředitel této školy v souladu s § 34a ods. 2 školského zákona tuto skutečnost řediteli spádové mateřské školy.

Rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání u dítěte, pro které je předškolní vzdělávání

povinné, **není možné**.

U dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, nepožaduje škola doklad o povinném očkování.

Vzdělávání v mateřské škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se dítěti poskytuje **bezúplatně** od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku.

4.4.2 Jiný způsob plnění povinného předškolního vzdělávání

Individuální vzdělávání dítěte – oznámí zákonný zástupce písemně v době zápisu, nejpozději však do konce května. Toto vzdělávání se uskutečňuje bez docházky dítěte do mateřské školy. Povinností zákonného zástupce je zajistit účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech dle RVP PV. Rodič obdrží doporučení vzdělávacích oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno. Ředitelka školy stanoví dle § 34b odst. 3 školského zákona termín, kdy se musí rodič dostavit s dítětem do MŠ k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. V případě potřeby, na základě pedagogické diagnostiky, také může škola doporučit dítěti návštěvu školského poradenského zařízení za účelem posouzení školní zralosti či připravenosti.

Dítě může být vzděláváno doma rodičem, jinou osobou, nebo může navštěvovat jiné zařízení než je mateřská škola.

Distanční vzdělávání dítěte - od 1. 9. 2020 mají mateřské školy povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem (domácí vzdělávání) dětem, pro které je předškolní vzdělávání povinné. Povinnost se týká dětí plnících povinné předškolní vzdělávání! Distančně se vzdělává z důvodu krizových či mimořádných opatření nebo z důvodu nařízení karantény, kdy není možná osobní přítomnost většiny (více než 50%) předškoláků z MŠ.

Distanční vzdělávání se neposkytuje, pokud předškoláci do MŠ nechodí například kvůli neštovicím, střevní viróze, pokud ředitel ZŠ a MŠ rozhodne o omezení nebo přerušení provozu nebo je MŠ uzavřena například z důvodu rekonstrukce.

Předškoláci jsou povinni vzdělávat se distančním způsobem.

Absence při distanční výuce se posuzuje podle zapojení do vzdělávání (tzn. zásadní není, v jaké době dítě vyplnilo pracovní list, důležité je, že ho vyplnilo.) Nepřipojení se k on-line přenosu je považováno za absenci.

Omlouvání absence je obdobné jako při prezenční výuce.

MŠ vždy přizpůsobí distanční výuku jak individuálním podmínkám jednotlivých dětí, tak také personálním a technickým možnostem MŠ.

ON-LINE VÝUKA - VÝUKA NA DÁLKU

Synchronní on-line výuka – učitel je propojen s dětmi ve stejném čase a pracují na stejném úkolu. (např. on-line zpěv písničky, určení první hlásky ve slově apod.)

Asynchronní on-line výuka – děti pracují v jimi zvoleném čase a vlastním tempem na úkolech zadaných učitelem a v on-line prostoru se nepotkávají.

OFF-LINE VÝUKA

K off-line výuce není zapotřebí internet a digitální technologie. Může jít o vyplňování pracovních listů, výtvarné činnosti atp. Zadávání úkolů může probíhat písemně, telefonicky, ve specifických případech i osobně.

KONZULTACE

Cílem individuálních konzultací je, aby nikdo nezůstal mimo systém a každý pracoval přiměřeně svým možnostem a podmínkám. Konzultace musí být dostupné všem, může jít o telefonické hovory, on-line chat, e-maily či ve specifických případech osobní konzultace za dodržení všech hygienických pravidel a nařízených opatření.

U předškoláků je distanční výuka založena na komunikaci učitele a rodičů, doplněné o občasný přímý kontakt učitele s dítětem.

Těžiště vzdělávání spočívá především v inspirativních tipech na společné aktivity dětí a rodičů v domácím prostředí, na tvoření, čtení, didaktické hry, pohybové aktivity, společný poslech hudby atd.

Učitelé prostřednictvím domluvené komunikační platformy (webové stránky - případně papírovou formou) předávají jednou týdně rodičům tipy na tematicky zaměřené aktivity vhodné pro domácí prostředí.

U takto malých dětí není vhodné realizovat synchronní on-line výuku déle než 30 min. denně, pro udržení sociálního kontaktu a motivaci postačují 1-2 on-line setkání učitele s dítětem týdně. To však za předpokladu, že rodina dítěte má k dispozici potřebné technické vybavení. V případě realizace skupinových hovorů např. prostřednictvím mobilních telefonů rodičů se

předškolní děti rozdělí do menších, tři až pětičlenných skupinek, ve kterých má konkrétní dítě více prostoru pro vlastní komunikaci, a které umožňují lépe udržet pozornost.

Vzdělání probíhá v souladu s RVP PV a ŠVP MŠ, avšak ne nutně v plné míře. Z hlediska obsahu jsou východiskem pro přípravu nabídky rozvojových aktivit pro děti, resp. rodiče, vlastní zdroje pedagogů, které využívají i pro vzdělávání v běžném režimu a jsou vždy zveřejněny na webových stránkách školy.

Pro děti v posledním povinném roce předškolního vzdělávání je důležitá systematická příprava na vzdělávání v základní škole, do níž za několik měsíců nastoupí. Na základě deficitních oblastí školní připravenosti konkrétního dítěte jsou aktivity nastaveny tak, aby cíleně rozvíjely např. grafomotoriku, matematické představy, sluchové vnímání apod. Doporučení učitele vychází z hodnocení individuálních vzdělávacích pokroků jednotlivce. Žádoucím postupem MŠ tak je nejen nabídka rozvojových aktivit pro všechny, ale také aktivit individuálně cílených, které co nejlépe odpovídají potřebám konkrétního dítěte.

Škola zapojuje do distančního způsobu vzdělávání i děti, které nemají doma podmínky pro on-line výuku, a to prostřednictvím metod off-line výuky.

Pokud se dítě nezapojuje do distanční výuky, ale má zajištěnu potřebnou techniku, škola kontaktuje rodiče, zjistí důvody pro neúčast ve vzdělávání a individuálně případné překážky řeší.

4.4.3 Omlouvání neúčasti dětí ve vzdělávání v posledním ročníku předškolního vzdělávání

Omlouvání nepřítomnosti dítěte z povinné předškolní docházky podléhá znění § 50 Odst.1 zákona č. 561/2004 Sb.

Zákonný zástupce dítěte je povinen oznámit a následně omluvit nepřítomnost dítěte. Při nenadálé nepřítomnosti je zákonný zástupce povinen oznámit nepřítomnost dítěte emailem, SMS, telefonicky nebo osobně a to nejpozději do tří dnů od počátku nepřítomnosti. Následně je zákonný zástupce povinen doložit nepřítomnost dítěte písemným vyjádřením, které se bude zakládat do školní dokumentace dané třídy, kterou dítě navštěvuje.

Při plánované absenci delší než 3 dny (dovolená s rodiči, ozdravný pobyt atd.) je zákonný zástupce dítěte povinen požádat o uvolnění ředitelku školy. Žádost musí obsahovat: jméno dítěte, datum narození, adresa bydliště, časový rozvrh absence, důvod absence, datum podání žádosti a podpis zákonného zástupce.

4.5 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Pro nejmladší děti ve II. třídě „U včeliček“ je uskutečňován klidný, nenáročný program, jenž zajišťuje uspokojování základních individuálních potřeb. Dětem je umožněn individuálně nastavený adaptační režim, který poskytuje dostatek času na veškeré aktivity – hry, převlékání, stravování atd.

Organizace vzdělávání a plánování aktivit vychází z potřeb a zájmu dětí, je přizpůsobený tak, aby uspokojoval jejich individuální vzdělávací potřeby a možnosti.

Třída je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti, které jsou umístěny tak, aby byly dětem volně přístupné. Hračky pro věkově starší děti ve třídě jsou jim znepřístupněny, aby byla zajištěna bezpečnost dvouletých dětí. Ve třídě jsou dětem nastavena srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí třídy a herny poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, je zajištěna i možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku. Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Režim dne respektuje potřeby dětí, jako je pravidelnost, umožňuje dostatek času na realizaci aktivit, zajišťuje pravidelnost a včasnost stravování, poskytuje dostatek času pro odpočinek.

Vzdělávací činnosti jsou uskutečňovány v menších skupinách nebo individuálně, podle potřeb a zájmu dětí. Učitelky uplatňují k dětem laskavě důsledný přístup, děti přijímají pozitivně. Ve výchově a vzdělávání využívají v první řadě spontánní hru, dále učení nápodobou, situační učení, učení vlastním prožitkem, zařazují dostatek prostoru pro spontánní pohybovou aktivitu. Učitelky organizují den tak, aby se činnosti, trénování návyků a praktických dovedností obměňovalo, a ponechávají co největší prostor pro volné a pohybové hry.

Více individuální péče je zajištěna dopomocí školního asistenta, který se nejmenším dětem věnuje souběžně s učitelkou a pomáhá dětem převážně v sebeobsluze, hygieně a stolování.

4.6 Personální a pedagogické podmínky

Výchovně vzdělávací práci v MŠ zabezpečují 4 pedagogické pracovníce (3 učitelky a vedoucí učitelka), 3 nepedagogové – školní asistent, který pomáhá učitelce s 2letými dětmi (projekt EU – Personální podpora pro ZŠ a MŠ) a 2 asistenti k dětem, kterým bylo přiznáno PPP podpůrné opatření. O úklid prostorů MŠ se starají 2 domovnice, z nichž jedna domovnice je zaměstnána i jako kuchařka (výdej stravy).

Pedagogické pracovnice mají pedagogické vzdělání, vedoucí učitelka školy má požadovanou kvalifikaci pro práci v MŠ. Učitelky I. třídy mají požadovanou kvalifikaci pro práci v MŠ. Učitelky II. třídy mají také požadovanou kvalifikaci pro práci v MŠ. Školní asistent je nápomocen učitelce ve II. třídě u 2letých dětí.

Je podle možností a podmínek školy zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny.

Souběžné působení učitelek je zajištěno především dopoledne při přípravě na pobyt venku, při pobytu venku, při obědě, hygieně a přípravě na odpočinek.

I. třída – souběžné působení dvou učitelek: didakticky cílené činnosti, příprava na pobyt venku, při pobytu venku, oběd, hygiena, příprava na odpočinek

II. třída – souběžné působení učitelky a školního asistenta je v průběhu celého dopoledne

V obou třídách působí asistent pedagoga. Jsou nápomocni učitelkám při vzdělávání dětí, kterým bylo přiznáno podpůrné opatření. Ve třídách působí celý den. Oba asistenti mají požadovanou kvalifikaci.

Učitelky ve třídě „Včeličky“, kde jsou zařazeny děti od dvou do tří let, jsou stabilní, mají pozitivní vztah k dětem této věkové kategorie. Pro posílení pedagogického personálu byla přijata chůva (školní asistent), která spolupracuje s učitelkami, pomáhá zejména se zajištěním osobní hygieny dětí, stravování a sebeobsluhy (dokrmování, oblékání). V případě potřeby pomáhá se zajištěním dohledu nad dětmi při volné hře.

Velký důraz je kladen na průběžné vzdělávání. Ředitelka školy podporuje profesionalizaci pracovního týmu (včetně vlastního profesního růstu) a vytváří podmínky pro další systematické vzdělávání.

V mateřské škole je podporován zájmový kroužek anglického jazyka. Pedagogické pracovnice mají dostatečné schopnosti a kompetence k vytváření zájmových aktivit v rámci vzdělávacího procesu a vytvářet pestrou nabídku pro všechny děti.

Pedagogické pracovnice se při práci řídí příslušnými pracovními předpisy, pravidelně absolvují periodická a speciální školení, periodické zdravotní prohlídky. Jejich směny jsou stanoveny s ohledem na dodržování bezpečnosti dětí. V případě nutnosti je pověřována spoluúčastí i provozní pracovnice.

4.7 Řízení školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Je vytvořen funkční informační systém – hospitace, kontroly, pedagogické a provozní porady. Informační

systém funguje i s rodiči – konzultace, email, SMS, webové stránky, nástěnky. Při vedení zaměstnanců ředitelka školy vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje učitelky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomoci a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast na rozhodování o zásadních otázkách školního programu. Ředitelka i učitelky aktivně spolupracují s rodiči. Konzultační hodiny nejsou stanoveny, na individuální konzultaci je možné se kdykoli domluvit.

Plánování pedagogické práce a chod mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby. Vedoucí učitelka vypracovává školní vzdělávací program a ve spolupráci s ostatními pedagogy třídní vzdělávací program. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy.

5. Spolupráce s rodiči

Vzájemné vztahy mezi pedagogy a rodiči jsou založeny na oboustranné důvěře a otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochoty spolupracovat. Rodiče jsou informováni prostřednictvím třídních schůzek, informačních nástěnek, webových stránek školy, emailové pošty, SMS zpráv a individuálních konzultací s pedagogy.

Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Společně s rodiči konzultují zdravotní stav a potřeby dítěte. Společně hledají optimální výchovné a vzdělávací postupy.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých akcí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje (nástěnky, konzultace, webové stránky). Projeví-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.

Pedagogové pravidelně informují rodiče o individuálních pokrocích jejich dítěte, domlouvají se s nimi na společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se horlivosti a poskytování nevyžádaných rad. Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičům poradenský servis i osvětu v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

6. Organizace vzdělávání

Provoz Mateřské školy Vřesovice je Po – Pá 6,30 – 16,00 hod.

Do mateřské školy jsou zpravidla přijímány děti od 2 let věku. Zápis pro nástup dětí do MŠ od nového školního roku (září) probíhá zpravidla v měsíci květnu. Děti jsou přijímány dle kritérií stanovených ředitelkou školy. Ta jsou předem zveřejněna. Pokud se uvolní místo, mohou být děti přijímány i během školního roku.

Třída má stanovená pravidla a stereotypy, které jsou přizpůsobeny věku dětí a podmínkám třídy. Organizační formy dne jsou předběžně stanoveny, ale mohou se měnit dle aktuálních potřeb. Mateřská škola má dvě třídy, děti jsou tedy věkově smíšené, tj. věk 2 – 6 let, popřípadě jsou zde děti 7leté, které mají odloženou školní docházku. Je zajišťován vyvážený poměr spontánních a řízených činností, na základě pozorování dětí při spontánních činnostech plánují učitelky vzdělávací nabídku.

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace a diferenciaci). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů: jednoduchost, časová nenáročnost, známé prostředí a nejbližší okolí, smysluplnost a podnětnost, dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.

Při vzdělávání dětí mladších tří let maximálně využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii: situační učení, spontánní sociální učení (nápodoba), prožitkové učení, učení hrou a činnostmi.

V době hlavních prázdnin je provoz mateřské školy přerušen.

Pedagogické pracovnice mají dostatečné schopnosti a kompetence k vytváření zájmových aktivit v rámci vzdělávacího procesu a sestavit tak zajímavou nabídku pro všechny děti.

V mateřské škole probíhá zájmový kroužek Anglického jazyka – externí lektorka. ZUŠ má ve Vřesovicích pronajaté prostory v budově základní školy a nabízí výuku hry na klávesové a dechové nástroje. Děti mohou využít další zájmové kroužky pořádané základní školou – výtvarný kroužek nebo jinými organizacemi v naší obci – keramika – zajišťuje Obec Vřesovice, Turistický kroužek a cvičení pro děti – nabízí Sokol Vřesovice.

7. Charakteristika vzdělávacího programu

Motto:

„Řekni mi, já to zapomenu. Ukaž mi, možná si to zapamatuji. Nech mě zkusit si to a já to pochopím.“

Čínské přísloví

V naší mateřské škole chceme prostřednictvím naplňování vize pomáhat dětem poznávat svět v celé jeho kráse, různorodosti a barevnosti. Chceme jim otvírat cesty k poznání a sebepoznání, cesty k rozvíjení osobnosti, k rozvoji komunikačních a sociálních dovedností, vést je k zájmu o kulturu, pomoci jim hledat odpovědi na otázky, které souvisí s učením, hodnotami a samostatností každého dítěte. Naším cílem je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.

Školní vzdělávací program je vytvořen v souladu se záměry Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Při své práci sledujeme tyto rámcové cíle (záměry):

- 1. rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení a poznání**
- 2. osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- 3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí**

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí předškolního vzdělávání: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní a environmentální, které jsou nazvány:

Dítě a jeho tělo

Dítě a jeho psychika

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

Obsahy těchto oblastí vzdělávání jsou propojeny, vzájemně se prolínají, ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný.

Školní vzdělávací program má název „*Barevný svět kolem nás*“. Doba realizace je pět let. Při tvorbě obsahu jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který je nejvyšším a zákonem daným pedagogickým kurikulem směřovaným pro odbornou vzdělávací činnost. Při tvorbě našeho programu byl brán zřetel na individuální zvláštnosti dítěte, jeho potřeby a zájmy. V průběhu vzdělávání si dítě obohacuje své vědomosti, získává nové poznatky a zkušenosti, učí se samostatnosti, vytváří si hodnoty pro další život.

Školní program je sestaven ze čtyř integrovaných bloků, které odráží průběh roku, pomáhají dítěti vytvářet elementární poznatky o světě lidí, o životě na vesnici i ve městě, o kultuře, přírodě a technice, jenž dítě obklopuje, získají i představu o vývoji života na Zemi. Děti průběžně prochází těmito integrovanými bloky, postupně poznávají své nejbližší prostředí, svět rostlin i zvířat, rodinu, vesnické i jiné zvyky a tradice, pravidla, způsoby chování ve společnosti, poznávají rozmanitost naší planety Země a tím celého světa. Učí se novým praktickým dovednostem, vědomostem a postojům.

Časový rámec jednotlivých integrovaných bloků je jen orientační. Integrované bloky obsahují návrh témat, ze kterých učitelky vybírají, a vytváří z nich třídní program pro danou třídu, s ohledem na aktuální zájem dětí, popřípadě podle potřeb řešení určitých problémů.

Je stanoven konkretizující záměr a přehled kompetencí, ke kterým realizace tématu směřuje. Podle zájmů a aktuálnosti je sestavován obsah vzdělávací nabídky, která směřuje k postupnému naplňování očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oblastí.

8. Vzdělávací obsah

Integrovaný blok

Podzim – Když podzim maluje, příroda se raduje

Doba trvání: září – listopad

Charakteristika integrovaného bloku

První integrovaný blok je spojen s problematikou adaptačního procesu. Některé děti přišly jen po prázdninách, pro jiné je to úplně nová životní situace. Nabídneme takové činnosti a vytvoříme takové podmínky, které celý adaptační proces dětem usnadní a zpříjemní. Děti budou postupně vedeny k poznání sebe sama i k poznávání druhých, postupně se naučí sebeobslužným dovednostem, seznámí se s pravidly chování, které se naučí nejen dodržovat, ale budou se podílet na jejich vytváření.

Dále se děti v tomto bloku budou seznamovat s podzimním ročním obdobím, naučí se rozlišovat charakteristické znaky tohoto období. Budou se seznamovat s podzimní přírodou, se střídáním ročních období, budou sledovat změny počasí a sním spojené přírodní jevy jako je mlha, mrholení, jinovatka. Obeznámí se s plody podzimu, získají znalosti o velikosti, tvaru, chuti, vůni podzimních plodů. Při pobytu venku budou sledovat změny v podzimní přírodě – na poli, v zahradách, příprava zvířat na zimu, odlet ptáků ad., budou sbírat a poznávat plody podzimu.

Děti se také budou seznamovat se základní paletou barev a především s barvami typickými pro podzimní období – červená, zelená, žlutá, oranžová, hnědá, šedá aj. Kromě toho se obeznámí s různými činnostmi v oblasti výtvarné, hudební, pohybové, jazykové. Nahlédnou i do doby minulé, do doby dinosaurů, mamutů a pravěkých lidí.

Tematické části:

Hurá do školky

Třída plná kamarádů

Když přichází podzim

Košík plný ovoce

Zelenina – ta je prima

Dary přírody

Když tělíčko stůně

Dračí slet aneb není drak jako drak

Podzim hraje barvami

Strom ztrácí listy

Zvířátka z lesa

Strašidel se nebojíme

Dinosauři

Co přinášíš podzime?

	Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Směr ke klíčovým kompetencím
	<i>Co učitelka u dětí podporuje</i>	<i>Co dítě postupně zvládne</i>	
Dítě a jeho tělo	- Vytvářet zdravé životní návyky a postoje - Osvojení si praktické dovednosti přiměřené věku - Osvojení si poznatků o zdraví a nemoci - Rozvoj pohybových schopností, ovládání pohybového aparátu	- Zvládnou sebeobsluhu, hygienické a zdravotní návyky (stolování, osobní hygiena, oblékání, svlékání atd.) - Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku – zacházet pastelkami, barvami, papírem, nůžkami apod. - Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví - Zvládat překážky, pohybovat se ve skupině dětí, zvládat pohybové hry	<u>KkU</u> <u>KkU</u> <u>KČaO</u> <u>KkU</u>
Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč)	Rozvíjení řečových schopností a jazykových dovedností	Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	<u>KkK</u>
Dítě a jeho psychika (poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace)	- Rozvíjení tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření - Posilování přirozených poznávacích citů - Rozvoj paměti a pozornosti - Rozvoj fantazie v oblasti výtvarné, dramatické a hudební	- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady - Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci - Naučit se z paměti krátké texty - Umět se vyjádřit pohybem, výtvarně, emočně	<u>KkŘP</u> <u>KkU</u> <u>KkU</u> <u>KkU</u>
Dítě a jeho psychika (sebepojetí, city, vůle)	- Poznávání sebe sama, rozvíjení pozitivních citů k sobě samému - Získávání relativní citové samostatnosti	- Uvědomovat si své možnosti i limity (silné i slabé stránky) - Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	<u>KkŘP</u> <u>KSaP</u>
Dítě a ten druhý	- Osvojit si elementární poznatky, schopnosti a dovednosti, které jsou důležité pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - Seznámit se s pravidly chování ve vztahu k druhému	- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, vhodným způsobem s ním komunikovat, respektovat ho - Přirozeně a bez zábran komunikovat s dětmi i dospělými, chápat přirozené odlišnosti lidí - Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v	<u>KK</u> <u>KSaP</u>

	• Rozvíjení kooperativních dovedností	mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat pravidla her • spolupracovat s ostatními	KkŘP
<i>Dítě a společnost</i>	• Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí • Vnímat a přijímat hodnoty, na kterých je společenství postaveno	• Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky a respektovat je • Adaptovat se na život ve školce, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy	KČaO KČaO
<i>Dítě a svět</i>	• Seznamování s místem a prostředím, v němž dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k tomuto místu • Rozvíjet úctu ke všemu živému	• Bezpečně se orientovat ve známém prostředí – v prostorech mateřské školy, v celé budově, doma, ve vsi • Uvědomovat si, že jak se děti chovají k okolí, tak ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	KkŘP KČaO

Vzdělávací nabídka:

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu prostředí – hraček, pomůcek
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení na jejich tvorbě
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- konstruktivní a grafické činnosti – kreslení, malování, stříhání, lepení aj.
- poslech čtených a vyprávěných pohádek a příběhů
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech – výtvarných, pohybových, konstruktivních
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy – spontánní hry, jednoduché hry s pravidly apod.
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm – prostory MŠ, budova zámku, okolí školy, okolí vesnice – vycházky
- třídění materiálů
- sběr přírodnin a jeho využití ke hrám, skládat mozaiky, modelovat s hlíny i z písku

- tvořit stavby z písku
- hry s námětem různých sociálních rolí
- jazykové hry pro rozvoj slovní zásoby

Rizika

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí, apod.)
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění

Integrovaný blok

Zima – Sníh, led, mráz, nastal zimní čas

Doba trvání: listopad – březen

Charakteristika integrovaného bloku

Ve druhém bloku se zaměříme na historii Vánoc, na vánoční tradice a zvyky, na přípravu oslav Vánoc v MŠ. Děti se seznámí s obdobím příprav a prožívání Vánoc, přes Mikuláše až k Ježíškovi, budou poznávat atmosféru adventu, poznávat a prožívat zvyky a tradice, budou se aktivně podílet na výzdobě školy a přípravě vánoční besídky. A také přiblížíme dětem tradici Tří králů, která ukončuje vánoční dobu.

Dále přiblížíme dětem charakteristické znaky zimy, vlastnosti sněhu a ledu, změny v počasí. Budeme poznávat i různé stopy ve sněhu a zjišťovat, jak můžeme pomáhat zvířátkům v zimě. Postavíme si sněhuláky. Prostřednictvím zimních sportů povedeme děti k poznání, že pohyb je důležitý pro naše zdraví, ale že je nutné zároveň dbát na bezpečnost svou i druhých. K zimnímu období neodmyslitelně patří pohádky a karnevaly. Děti budou poznávat karnevalové veselí v maskách, seznámíme se s tradicemi masopustu. Prostřednictvím pohádkových příběhů budeme u dětí podněcovat představivost, rozvíjet fantazii, vyjadřování i řeč dítěte.

I v tomto bloku se s dětmi zaměříme na barvy, nejen na bílou a černou jako dva protiklady, ale i na další, které z nich vycházejí nebo naopak v nich zanikají. Děti také získají poznatky o životě v oblasti plné ledu nebo o zákonitostech vesmíru.

Tematické části:

Advent

S čerty nejsou žerty

Těšíme se na Ježíška

Vánoční zvonění

MyTři králové

Sněhová peřina – zima nám už začíná

Kam se ježek v zimě schoval

Ať si mrzne, ať je zima Eskymákům těm je prima

Huboval ptáček na zimu

Masopust

Povídám, povídám pohádku

Padá sníh, pojedeme na saních

Hlava, ramena, kolena – co to asi znamená?

Vesmír

	Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Směr ke klíčovým kompetencím
	<i>Co učitelka u dětí podporuje</i>	<i>Co dítě postupně zvládne</i>	
Dítě a jeho tělo	• Rozvoj psychické i fyzické zdatnosti • Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	• Koordinovat lokomoci a další pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynů • Zvládat běžné způsoby pohybu v různém prostředí – pohybovat se ve sněhu, na ledu • Pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem, sportem • Zvládat jednoduchou sebeobsluhu, uplatňovat základní zdravotní návyky	KkU KkU KkU KkU KkU
Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč)	• Rozvoj řečových dovedností – náprava vad výslovnosti, mluveného projevu, vyjadřování	• Projevovat zájem o knížky a divadlo • Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči • Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	KČaO, KkU KK KK
Dítě a jeho psychika (poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace)	• Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení • Posilování přirozených poznávacích citů – zvědavost, zájem, radost z objevování apod.	• Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí • Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení • Využívat vědomě smysly, všimnout si co se změnilo, co je nového nebo co chybí • Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	KkU KkU KkŘP KkŘP
Dítě a jeho psychika (sebepojetí, city, vůle)	• Rozvoj poznatků, schopností a dovedností, které umožňují pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit • Rozvoj schopnosti sebeovládání	• Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, radost, strach, smutek, spokojenost), rozlišovat citové projevy v důvěrném a cizím prostředí • V situacích, které jsou známé	KSaP KSaP

		a opakují se, a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobit jim své chování	
<i>Dítě a ten druhý</i>	• Posilování prosociálního chování ve vztahu k druhým lidem – v rodině, v mateřské škole aj. • Rozvoj sociální citlivosti a přizpůsobivosti	• Respektovat potřeby jiného dítěte, podělit se o hračky, pomůcky, pamlsky • Uplatňovat své individuální potřeby a přání s ohledem na druhého, konflikt řešit dohodou • Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (citlivé, ohleduplné chování k slabšímu dítěti, nabídnutí pomoci apod.)	KSaP KSaP KSaP
<i>Dítě a společnost</i>	• Rozvoj společenského i estetického vkusu • Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije • Rozvíjení základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností – autentické, autonomní a prosociální chování	• Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní dovednosti vokální i instrumentální – zazpívat písničku, rozlišovat rytmus, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji • Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické nebo hudební představení, hodnotit své zážitky • Chovat se zdvořile, bez předsudků a s úctou přistupovat k druhým lidem	KkU KkU KSaP
<i>Dítě a svět</i>	• Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách • Osvojení si poznatků a dovedností, které jsou potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí • Rozvoj úcty k životu ve všech formách	• Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění • Osvojovat si poznatky o okolním prostředí a využít je pro další učení • Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, že se vše kolem mění, vyvíjí, proměňuje se	KkU KkU KČaO

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti, nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti – lezení, poskoky, jednoduché taneční kroky
- lokomoční pohybové činnosti, nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti – zimní sporty (bobování, bruslení, házení sněhovou koulí)
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti – logické, pojmové, obrazné, mechanické (nácvik básní)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, čím se od sebe lidé mezi sebou liší, v čem si jsou podobní
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit mu hračku, pomoci mu apod
- setkávání se literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškoláka
- . přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické ad., kterým podněcují tvořivost a nápaditost dítěte, jeho estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- přednes, recitace, společenské chování
- návštěvy významných budov
- řešení praktických problémů v rámci života
- práce s knihou obrazovými materiály, médii
- slovní hádanky, pracovní listy

Rizika

- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti a prostoru pro rozvoj fantazie
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové prožitky a dojmy, hovořit o nich
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí

Integrovaný blok

Jaro – Bum, bum, ratata, jaro t'uká na vrata

Doba trvání: březen – květen

Charakteristika integrovaného bloku

Ve třetím bloku budou děti pozorovat změny, které přináší jarní období. Seznámí se s životními podmínkami rostlin a květin. Budeme si všímat nového života v přírodě, upevňovat sounáležitost s živou a neživou přírodou, budeme se seznamovat se světem rostlin, budeme objevovat různé druhy zvířat a jejich mláďat – zvířata v ZOO, na statku i v lese, a seznamovat se s jejich životem. Chceme dětem ukázat, jaké jsou rozdíly mezi životem na vesnici a ve městě. Při vhodném počasí budeme přenášet pohybové činnosti na zahradu a do přírody a budeme přirozenou cestou rozvíjet pohybové schopnosti u dětí.

Děti budou poznávat, že i ony mají povinnosti – příprava na školu. Společně se školáky se budeme těšit na zápis do základní školy, zaměříme se na jejich specifickou přípravu – propedeutika psaní a čtení, matematické dovednosti, piktogramy, symbolizace. Děti budeme učit, že je nutné překonávat překážky na cestě k úspěchu, budeme u nich posilovat potřebu učit se a prožívat radost z výsledků své práce.

Dále se děti seznámí s jarními tradicemi a zvyky jako jsou velikonoční svátky, vynášení Moreny – pálení čarodějnic, Svátek matek. Na oslavu svátku maminek s dětmi nacvičíme pásmo písniček a básniček, tanečků anebo také zahrajeme pohádku. Rovněž chceme v rámci tohoto bloku poukázat na důležitost rodiny, na její členy a funkci. Připomenou dětem, jak je důležité si navzájem pomáhat a být k sobě ohleduplní. Zaměříme se opět na barvy, na základní paletu i na její odstíny, na jejich poznávání, pojmenování. A využijeme je ve všech činnostech – výtvarných, hudebních, pohybových a dalších.

Povedeme děti k získávání povědomí o nástrahách, se kterými se mohou setkat jako účastníci silničního provozu a o pravidlech silničního provozu, a povedeme je k tomu, aby se naučily tyto pravidla dodržovat. **Tematické části:**

Jaro t'uká na vrátka

První sněženka

Hádej, čím jednou budu

Hody, hody doprovody

O neposlušném koštěti

Malé kotě, spalo v botě

Probudil se právě, malý brouček v trávě

Plasty, papír, sklenice, odpadu z nich je nejvíce

Děti pozor, červená!

Květiny pro maminku

U nás doma, tam je prima

Jarní zahrádka

Putování s žabičkou za průhlednou kapičkou

Na skok v ZOO

Půjdu k zápisu

Kniha je můj kamarád

	Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Směr ke klíčovým kompetencím
	<i>Co učitelka u dětí podporuje</i>	<i>Co dítě postupně zvládne</i>	
Dítě a jeho tělo	- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - Rozvoj a užívání všech smyslů	- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí - Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	KkU KkU
Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč)	- Rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu - Rozvoj receptivních jazykových dovedností - Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální	- Naučit se nazpaměť krátké texty - Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči - Poznat některá písmena a číslice, poznat napsané své jméno - Sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech - Poznat některá písmena a číslici - Rozlišovat některé obrazné symboly – značky, piktogramy	KK, KkU KK KK KK, KkU KkU, KK KkU, KK
Dítě a jeho psychika (poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace)	- Vytváření základů pro práci s informacemi - Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci	- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - Chápat prostorové pojmy (nahoru, dole, vlevo, vpravo apod.), elementární časové pojmy (včera, dnes, zítra, ráno, večer atd.), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat i v čase - Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti (poznat více, méně, první, poslední, počítání do šesti ad.)	KkU, KkŘP KkU, KkŘP KkŘP
Dítě a jeho psychika (sebepojetí, city, vůle)	- Rozvoj schopnosti sebeovládání - Rozvoj schopnosti citové	- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - Být citlivé ve vztahu k živým	KkU, KkŘP KSaP

	vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	bytostem, k přírodě i k věcem • Prožívat a projevovat, co cítím, snažit se ovládat afektivní chování	KSaP
<i>Dítě a ten druhý</i>	• Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních • Rozvoj sociální citlivosti, přizpůsobivosti	• Přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad • Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznat stejná práva druhým, respektovat je	KK, KSaP KSaP KČaO
<i>Dítě a společnost</i>	• Vytvoření podvědomí o mezilidských morálních hodnotách	• Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat • Uvědomit si, že lidé mohou chovat neočekávaně a ohrožovat tím pohodu i bezpečí druhých, odmítat a chránit se před nežádoucím chováním	KČaO KČaO, KSaP
<i>Dítě a svět</i>	• Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškodit a ničit • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	• Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat, které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně • Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (třídění odpadu, udržování pořádku, chránit přírodu ve svém okolí apod.) • Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)	KČaO KČaO KČaS

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- činnosti, které dítě zasvěcují do časových pojmů a vztahů, jenž souvisí s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem, které dítěti přibližují přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku a mravní hodnoty (dobro, zlo, pravda, upřímnost apod.)
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- činnosti zaměřená na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů – písmena, číslice, obrazce, značky, symboly
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti – logické, pojmové, obrazné, mechanické
- smysluplné činnosti, které přispívají k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti pěstitelské – péče o školní zahradu, o školní prostředí, o blízké okolí
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů
- smyslové a psychomotorické hry
- hry na téma rodiny, přátelství aj.

Rizika

- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým

Integrovaný blok

Léto: Povídaly hodiny- „ Brzy budou prázdniny“

Doba trvání: červen – srpen

Charakteristika integrovaného bloku

Uvedený integrovaný blok je inspirovaný létem a prázdninami. Svítí a hřeje slunce, dozrává letní ovoce. Letní období nám umožní činnosti přenášet do přírody, a tak budeme mít větší prostor pro rozvoj fyzické zdatnosti. Budeme pro děti vytvářet pohodovou, radostnou, letní atmosféru.

Děti se budou učit charakteristické znaky nejteplejšího ročního období a naučí se je rozlišit od dalších ročních období.

K létu neodmyslitelně patří sluníčko a prázdniny a s nimi spojené letní radovánky jako je koupání, výlety do lesa, poznávání cizích krajů a zemí atd. Děti budeme učit, jak se vyhnout nástrahám, které je mohou během prázdnin potkat a jak jednat v případě, že se například ztratí, nebo se někdo zraní. Budeme je seznamovat s tím, jak se chovat u vody, v přírodě, jak se chovat k ostatním, hlavně neznámým lidem, jak s nimi jednat, komu mohou důvěřovat a komu ne.

V tomto integrovaném bloku se budou děti seznamovat s existencí jiných kultur a národností, povedeme je k uvědomění si, že i ony jsou součástí světa, přírody, společnosti a planety Země.

Také se budou seznamovat se skladbou a funkcí těla, jak o ně pečovat a jak se o ně starat. Seznámí se s pojmy dětství, dospělost, stáří.

Blížící se konec školního roku nám přinese mnoho zábavy a radosti – sportovní hry a soutěže, karneval, opékání na zahradě. Společně oslavíme Den dětí, pojedeme na výlet a také se všichni rozloučíme s budoucími školáky.

Tematické části:

Země plná dětí

Ahoj léto!

Letní sporty

Hurá prázdniny

Letem, světem

Jedeme, letíme, plujeme

Co už umím, co už vím

Když sluníčko hřeje

	Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Směr ke klíčovému kompetencím
	<i>Co učitelka u dětí podporuje</i>	<i>Co dítě postupně zvládne</i>	
Dítě a jeho tělo	• Uvědomění si vlastního těla • Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	• Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí • Zachovat správné držení těla • Pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem, sportem	KkU KkU KkU
Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč)	• Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu • Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu a psanou podobu jazyka	• Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách • Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci • Poznat některá písmena a číslice, poznat napsané své jméno • sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech • poznat některá písmena a číslici • rozlišovat některé obrazné symboly – značky, piktogramy	KK, KkU KK KkU KK KkU, KK KkU, KK
Dítě a jeho psychika (poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace)	• Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie • Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	• Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) • Chápat základní, číselné matematické pojmy a souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat • Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině	KkU, KkŘP KkU, KkŘP KkU, KkŘP

<i>Dítě a jeho psychika (sebepojetí, city, vůle)</i>	• Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	• Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky • Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného • Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	KSaP KSaP KČaO
<i>Dítě a ten druhý</i>	• Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými • Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem • Rozvoj kooperativních dovedností • Rozvoj respektu, přizpůsobivosti a toleranci	• Bránit se projevům násilí druhého dítěte, ubližování, ponižování, chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) • Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná • Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • Spolupracovat s ostatními • Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	KČaO, KSaP KSaP KK, KSaP KSaP, KČaO, KČaO, KSaP
<i>Dítě a společnost</i>	• Rozvoj společenského i estetického vkusu • Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národů • Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané • Vytváření základu aktivních	• Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) • Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí • Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • Přizpůsobovat se společenskému programu, spolupracovat, přijímat autoritu, podílet se aktivně na řešení problému • Zachycovat skutečnosti ze	KkU, KK KSaP, KČaO KSaP, KkŘP KSaP, KkŘP KkU

	postojů ke světu	svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik, vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností	
<i>Dítě a svět</i>	• Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí • Poznávání jiných kultur	• Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)	KČaO KČaO

Vzdělávací nabídka:

- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.), které dětem umožňují spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur, a které přibližují kulturu jiných národností
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- cvičení organizačních dovedností
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv, samostatný slovní projev na určité téma

- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, u vody), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinách
- konstruktivní grafické činnosti, labyrinty
- společenské stolní hry
- poslech vážné hudby
- ekohry
- vyřizování vzkazů a zpráv
- hudební a hudebně pohybové činnosti

Rizika

- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- hodnocení pouze pochvalou, ne podáváním zpětné vazby
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání citění, prožívání a vyjadřování

9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání v mateřské škole jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovělo dětem, jejich potřebám a možnostem.

Podmínky pro vzdělávání dětí se SVP ve vztahu k druhu a stupni postižení:

- Naše mateřská škola může nabídnout v rámci péče a vzdělávání dětí se SVP přijetí dětí s lehkými vadami tělesného, zrakového, sluchového postižení, dětí s mentální retardací v případě lehkého postižení, dětí s poruchami pozornosti a vnímání (dětí s poruchou učení a chování), dětí s poruchami řeči, dětí s více vadami a autismem pouze na základě odborného vyšetření specializovaného pracoviště a doporučení k docházce do mateřské školy.
- Integrovat do běžných tříd v případě, že přijetí nebude omezovat jak dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, tak ostatní děti ve třídě (při počtu zapsaných 25 dětí ve třídě).
- Přijetí dítěte se SVP bude vždy řešeno individuálně, nejlépe ve spolupráci se specializovaným odborným pracovištěm a v úzké spolupráci s rodiči. Při zvažování všech okolností docházky dítěte se SVP do mateřské školy bude v případě přijetí realizována tříměsíční zkušební doba docházky, během níž může jak mateřská škola, tak rodič docházku dítěte ukončit.
- V případě přijetí a smysluplné docházky dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami bude povinností učitelek vytvořit optimální podmínky k rozvoji osobnosti dítěte se SVP, k jeho učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti, vždy na základě individuálního plánu vzdělávání.

Podmínky pro vzdělávání dětí mimořádně nadaných:

- Po provedené diagnostice dítěte a při zjištění (ve spolupráci s rodiči a odborným pracovištěm) je naše škola schopna nabídnout dítěti nadstandardní rozvoj jeho nadání, připravit pro něj individuální vzdělávací plán, kterým by byla jeho mimořádnost aktivně, smysluplně a účinně rozvíjena.
- Děti aktivní, mimořádně zvědavé se mohou realizovat v kroužcích a aktivitách školy, které škola nabízí v rámci svého programu.

2.1 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možností. Snahou pedagogů je, stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají, vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli

fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

V mateřské škole se jedná o I. stupeň podpůrného opatření, což jsou děti s OŠD. Těmto dětem vypracuje učitelka dané třídy, ve které se dítě vzdělává společně s vedoucí učitelkou do konce září daného školního roku PLPP (Plán pedagogické podpory).

Pokud se během školního roku objeví u některého dítěte vážné nedostatky (vzdělávací, výchovné), vypracuje učitelka dané třídy, ve které se dítě vzdělává společně s vedoucí učitelkou PLPP.

V případě, že bude přijato dítě s podpůrným opatřením II. – V. stupně, vypracuje se IVP na základě doporučení ŠPZ a se souhlasem rodičů (vždy musí být písemný souhlas zákonných zástupců dítěte).

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat spolupráci s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

10. Zásady pro práci s integrovanými bloky

- vzdělávací obsah je konkrétní vzdělávací nabídka uspořádaná do ucelených částí – integrovaných bloků (dále IB), které propojují různé vzdělávací oblasti, v rámci integrovaných bloků učitelka pracuje s těmito pojmy: témata, tematické celky, tematické části
- vzdělávání je založeno na práci s vhodnými, dětem blízkými a jim srozumitelnými tematickými celky, na integrovaném vzdělávání hrou a činnostmi dětí
- obsah IB je zpracován a obsahuje charakteristiku IB, dílčí cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídku, rizika
- integrované bloky jsou společné pro celou mateřskou školu

- školní program je doplněn dílčími projekty či programy, které jsou rozpracovány na úrovni třídních programů nebo mohou sdružovat děti z obou tříd
- učitelky ve své třídě IB konkretizují pro aktuální vzdělávání podle podmínek ve třídě (charakteristika třídy), plánování bude formou myšlenkových map a týdenního plánu
- práce v integrovaných blocích počítá s uplatňováním evaluačních postupů v průběhu i po jejich ukončení (evaluace a hodnocení dle zadávacího listu a do individuální diagnostiky dítěte)
- forma zpracování tematického celku a jeho částí bude na mateřské škole jednotná (po dohodě učitelek ve třídě)
- kontrola bude probíhat v rámci kontrolní a hospitační činnosti

10.1 Časový plán tematického vzdělávání

- je volný, otevřený tématu a jeho náročnosti, s možností úprav podle okolností a vývoje situace (prodlužovat i zkracovat, popř. ve zdůvodnitelných případech nahrazovat jinými)
- je v souladu s tematickými celky, je vytvořen na pět školních roků v rámci dalšího ověřování funkčnosti školního vzdělávacího programu

10.2 Způsob práce a organizace prostředí (úkol pro učitelky)

- každé dítě má právo vzdělávat se v rozsahu svých individuálních potřeb
- vzdělávání musí stavět na vnitřní motivaci (možnost samostatně se rozhodovat o tom, co z nabízeného zkusí, čemu se bude věnovat, s kým si bude hrát, co je zajímavé, co chce vědět apod.)
- organizace práce a metody musí naplňovat znaky prožitkového učení (spontaneita, objektivnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, konkrétní činnosti, manipulace, experimentování, hra)
- cíleně vytvářet pro děti stimulačně bohaté prostředí, otevřený přístup k aktivitám, k pomůckám, možnost volby skupinové či individuální práce

10.3 Vyhodnocování tematických celků

- na úrovni ŠVP i TVP průběžně sledovat a hodnotit z hlediska naplňování cílů vzdělávání
- po ukončení tematické části či celku (ale i v průběhu) zamýšlet, zda jsou, či byly naplňovány vytyčené specifické cíle (a jaké další specifické cíle byly naplňovány), zda děti získávaly očekávané výstupy v rámci individuálního rozvoje
- naplňování kompetencí bude vyhodnoceno v případech individuálních vzdělávacích plánů (jejichž cílem je cílená intervence) a u dětí, které zahájí povinnou školní docházku
- učitelky budou sledovat a hodnotit individuální pokroky dítěte, průběžně zjištění zapisovat do diagnostiky, či zakládat do portfolia dítěte

11. Třídní vzdělávací programy

- Učitelky ve třídách připravují třídní vzdělávací programy, které jsou již konkrétním plněním dílčích cílů.
- Přes dílčí cíle, vzdělávací nabídku bodu směřovat k očekávaným výstupům, které jsou v konkrétním vzdělávání charakterizovány jako dílčí poznatky, dovednosti, hodnoty a postoje ve všech vzdělávacích oblastech.
- Učitelky musí mít vždy na zřeteli, že ve své pedagogické práci průběžně sledujeme rámcové záměry, což je rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je naše společnost založena a získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.
- Na úrovni tříd bude prováděna evaluace a hodnocení, které bude vycházet ze systému školní evaluace. Učitelky budou provádět vlastní sebereflexi své práce.

12. Autoevaluace mateřské školy

Systém evaluace a autoevaluace školy

Pedagogická evaluace bude ve škole probíhat jako proces neustálého vyhodnocování (zjišťování, porovnávání, vysvětlování dat charakterizujících stav, kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu a jeho výsledků podle předem stanovených kritérií) učitelkou za účelem rozhodování o dalším postupu ve vzdělávacím procesu, v evaluaci podmínek činnosti a výsledků vzdělávání pro zdůvodnění dalšího účelného postupu. Je koncipována jako součást řídicího procesu učitelkou (autoevaluace), a řízení mateřské školy (vedoucí učitelkou).

Sledování a hodnocení bude probíhat vždy tak, aby bylo smysluplné a účelné. V oblasti vlastního vzdělávání u jednotlivých dětí může učitelka volit individuálně různý způsob sledování a hodnocení i různou formu a rozsah záznamů, odpovídající vzdělávacím potřebám dítěte.

- Evaluace bude probíhat na úrovni školy i jednotlivých tříd.
- Budou ji provádět všichni pedagogičtí pracovníci školy.
- Vedoucí učitelka bude vyhodnocovat v rámci zadaných evaluačních nástrojů a plánu evaluačního systému celkovou úroveň školy, zjištění zároveň budou podkladem pro ředitelku školy v přípravě Výroční zprávy za školu.
- Zjištění budou využívána jako zpětná vazba pro zkvalitnění předškolního vzdělávání.
- Konkrétní evaluační nástroje, kriteria pro vyhodnocování všech oblastí, které jsou předmětem evaluace, jsou odvozena z požadavků na předškolní vzdělávání dle RVP PV a jsou uvedena v pracovním plánu školy.
- Základním nástrojem pro sledování a vyhodnocování úspěšnosti vzdělávání je porovnávání školního a třídních vzdělávacích programů s RVP PV, do jaké míry jsou v souladu a jak je vzdělávání v praxi realizováno.

13. Plán autoevaluace

Oblast hodnocení	Postupy, prostředky, metody	Termíny, časový plán	Odpovědní pracovníci
Hodnocení ŠVP – soulad s RVP, naplňování cílů, realizace obsahu	- pedagogické a provozní porady	na konci školního roku	Vedoucí učitelka, učitelky

Oblast hodnocení	Postupy, prostředky, metody	Termíny, časový plán	Odpovědní pracovníci
Hodnocení podmínek ke vzdělávání			
– cíle a kriteria – věcné podmínky, životospráva, psychosociální a organizační podmínky	- hospitace, pracovní porady - kontrola materiálního vybavení - rozbor dokumentace školy	- na konci školního roku - v průběhu školního roku - na začátku školního roku, na konci kalendářního roku - na konci školního roku	všichni zaměstnanci
– spolupráce s rodiči, ostatními partnery a institucemi školy	- rodičovské schůzky, individuální rozhovory s rodiči	Srpen – rodičovská schůzka na začátku roku, v průběhu roku dle potřeb školy a rodičů, dle zájmu rodičů	Vedoucí učitelka, učitelky vyhodnocení – ředitelka
– řízení školy, personální a pedagogické zabezpečení, další vzdělávání	- hospitace - analýza osobních a pracovních materiálů - pedagogické a provozní porady	v průběhu a na konci školního roku	všichni zaměstnanci

Oblast hodnocení	Postupy, prostředky, metody	Termíny, časový plán	Odpovědní pracovníci
Hodnocení průběhu vzdělávání			
– pedagogický styl, metody a formy práce	- hospitace - pedagogické porady - sebehodnocení pedagoga	v průběhu školního roku	ředitelka, vedoucí učitelka, učitelka
– vzdělávací nabídka – vlastní hodnocení pedagoga	- hodnotící arch integrovaných bloků	- týdenní hodnocení - evaluace integrovaných bloků	ředitelka, vedoucí učitelka, učitelka

Oblast hodnocení	Postupy, prostředky, metody	Termíny, časový plán	Odpovědní pracovníci
Hodnocení vzdělávacích výsledků			
- individuální rozvoj a vzdělávací pokroky jednotlivých dětí	- pozorování - analýza výtvarů, výkresů dětí - záznamové archy dětí - vzájemné konzultace pedagogů - konzultace s rodiči	- na začátku školního roku (evidenční listy, dotazníky pro rodiče) - průběžně - 3x za rok (u dětí které jdou k zápisu) - konec školního roku	ředitelka, vedoucí učitelka, učitelka

Příloha č. 1

DESATERO PRO RODIČE DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, používá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily

- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10–15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor

- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)

- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí

Příloha č. 2

KONKRETIZOVANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

5.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

5.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

5.2.1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

5.2.3. Sebepečení, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepečení, city, vůle

5.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

5.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

5.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 1 DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast	Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.1 Zachovávat správné držení těla 5.1.2 Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí 5.1.3 Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla 5.1.4 Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru 5.1.5 Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
Konkretizované výstupy	- <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i> - <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i> - <i>vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu</i> - <i>otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace</i> - <i>zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení</i> - <i>házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí</i> - <i>užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)</i> - <i>pohybovat se bezpečně ve skupině dětí</i> - <i>pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)</i> - <i>přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů</i> - <i>pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)</i> - <i>být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě</i>

	- <i>pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus</i> - <i>doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)</i>
--	---

Podoblast	Jemná motorika, koordinace ruky a oka
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.7 Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku 5. 1. 14 Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
Konkretizované Výstupy	- <i>upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje</i> - <i>tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím</i> - <i>vést stopu tužky při kresbě, apod.</i> - <i>napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena</i> - <i>pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)</i> - <i>zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)</i> - <i>kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů</i> - <i>zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)</i>

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.8 Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky 5.1.9 Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
Konkretizované výstupy	- <i>pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)</i> - <i>samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky</i> - <i>samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek</i> - <i>postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky</i> - <i>udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce</i>

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	5. 1. 10 Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem 5. 1. 11 Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí 5. 1. 12 Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy 5. 1. 13 Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí 5. 3. 13 Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami
Konkretizované Výstupy	- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek) - mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách - znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek - uvědomovat si, co je nebezpečné - projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci) - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat) - bránit se projevům násilí

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 2 DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

	Jazyk a řeč
Podoblast	Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.1.1 Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči 5.2.1.2 Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno 5.2.1.3 Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách 5.2.1.4, 5.2.1.7 Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat 5.2.1.5 Domluvit se slovy

	5.2.1.6 Porozumět slyšenému 5.2.1.10 Sledovat a vyprávět příběh, pohádku 2. 1. 11 Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti
Konkretizované výstupy	- <i>spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií</i> - <i>vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu</i> - <i>znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)</i> - <i>mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí</i> - <i>používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky</i> - <i>dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)</i> - <i>dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)</i> - <i>sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat</i> - <i>předat vzkaz</i> - <i>chápat jednoduché hádanky a vtipy</i> - <i>poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu</i> - <i>poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)</i> - <i>rozkládat slova na slabiky</i> - <i>vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova</i> - <i>rozlišit krátké a dlouhé samohlásky</i> - <i>znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit</i> - <i>vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Vnímání
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.6 Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů 5.2.2.1. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) 5.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
<i>Konkretizované Výstupy</i>	- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech - rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky - správně reagovat na světelné a akustické signály - rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto) - odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat - rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin) - rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Pozornost, soustředěnost, paměť
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.2 Záměrně se soustředit a udržet pozornost 5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení 5.2.2.10 Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
<i>Konkretizované výstupy</i>	- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint) - dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost - udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech - uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím

	- <i>zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</i> - <i>zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</i> - <i>záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</i> - <i>pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě – Pexeso)</i> - <i>zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</i> - <i>uplatňovat postřeh a rychlost</i>
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Tvořivost, vynalézavost, fantazie
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.13 Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
Konkretizované výstupy	- <i>rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie</i> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</i> - <i>vyjadřovat fantazijní představy</i> - <i>dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</i> - <i>vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</i> - <i>vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</i> - <i>tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</i> - <i>s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</i> - <i>dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek</i> - <i>navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</i>

	- <i>experimentovat s výtvarně netradičními materiály</i> - <i>využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</i> - <i>improvizovat a hledat náhradní řešení</i>
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.5 Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité 5.2.1.16 Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
Konkretizované Výstupy	- <i>rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)</i> - <i>pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)</i> - <i>rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)</i> - <i>sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů</i> - <i>objevovat význam ilustrací, soch, obrazů</i> - <i>poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)</i> - <i>napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)</i> - <i>napodobit některá písmena, číslice</i> - <i>poznat některé hudební znaky</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Časoprostorová orientace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.9 Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy

	5.2.2.10 Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
<i>Konkretizované Výstupy</i>	- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed) - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu) - rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.8 Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat 5.2.2.4 Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
<i>Konkretizované výstupy</i>	- rozpoznat geometrické tvary – čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý – velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý – krátký, vysoký – nízký, stejný) - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký) - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti) - orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků - posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně) - chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček) - chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva),

	<i>zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky</i> - <i>řešit labyrinty (sledovat cestu)</i>
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Řešení problémů, učení
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.11 Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně 5.2.2.12 Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným 5.2.1.20 Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film 5.2.2.6 Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení 5.2.2.7 Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí 5.2.3.8 Prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
Konkretizované Výstupy	- <i>slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl</i> - <i>samostatně se rozhodnout v některých činnostech</i> - <i>jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí</i> - <i>vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je</i> - <i>projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích</i> - <i>verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)</i> - <i>přicházet s vlastními nápady</i> - <i>projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat</i> - <i>nechat se získat pro záměrné učení</i> - <i>odlišit hru od systematické povinnosti</i> - <i>zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebevědomí a sebeuplatnění
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.3.1 Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory 5.2.3.2 Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině 5.2.3.5 Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci 5.2.3.11 Podílet se na organizaci hry a činnosti
<i>Konkretizované Výstupy</i>	- <i>přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)</i> - <i>zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i> - <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i> - <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i> - <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i> - <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i> - <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i> - <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i> - <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i> - <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebeovládání a přizpůsobivost
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.3.4 Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování 5.2.3.6 Uvědomovat si svoje možnosti a limity 5.2.3.7 Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
<i>Konkretizované výstupy</i>	- <i>reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné</i> - <i>plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)</i> - <i>hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem</i> - <i>přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou</i>

	<i>skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatecích, být schopné se z něho poučit</i> - <i>přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci</i> - <i>umět se přizpůsobit změnám</i>
	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení 5.2.3.12 Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky 5.2.3.13 Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování 5.2.3.15 Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním 5.2.3.16 Zachytit a vyjádřit své prožitky
Konkretizované Výstupy	- <i>odložit splnění osobních přání na pozdější dobu</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)</i> - <i>přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit</i> - <i>přijímat pokyny</i> - <i>plnit činnosti podle instrukcí</i> - <i>přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese</i> - <i>projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)</i> - <i>přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevoval pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</i> - <i>přirozeně projevoval radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</i> - <i>umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</i> - <i>Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 3 DÍTĚ A TEN DRUHÝ (interpersonální)

Podoblast	Komunikace s dospělým
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.1 Navazovat kontakty s dospělým
<i>Konkretizované Výstupy</i>	- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem) - spolupracovat s dospělým - respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky) - obracet se na dospělého o pomoc, radu atd. - rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání

Podoblast	Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.8 Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem 5.3.9 Spolupracovat s ostatními
<i>Konkretizované Výstupy</i>	- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému) - chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat - vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat - spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem - vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7. - využívat neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)

Podoblast	Sociabilita
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.5 Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je 5.3.7 Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou 5. 3. 10 Respektovat potřeby jiného dítěte 5.3.6 Chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené 5.3.4 Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná
<i>Konkretizované výstupy</i>	- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním

	<i>řešení</i> - <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i> - <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i> - <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i> - <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i> - <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i> - <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i> - <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i> - <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i> - <i>respektovat rozdílné schopnosti</i> - <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i> - <i>cítit sounáležitost s ostatními</i> - <i>nabídnout pomoc</i>
--	---

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 4 DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy Z RVP	5.4.1 Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi 5.4.8 Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat 5. 4. 11 Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování
Konkretizované výstupy	- <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i> - <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i> - <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i> - <i>zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby</i> - <i>rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je</i>

	<i>lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy</i> - <i>pojmenovat povahové vlastnosti</i> - <i>počítat funkci rodiny a jejich členů</i>
--	--

Podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	5.4.2 Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat 5.4.4 Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti 5.4.6 Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
Konkretizované Výstupy	- <i>orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování</i> - <i>reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)</i> - <i>vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy</i> - <i>navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství</i> - <i>cítit se plnohodnotným členem skupiny</i> - <i>projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí</i> - <i>být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu</i>

Podoblast	Kultura, umění
Očekávané výstupy Z RVP	5. 4. 13 Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky 5. 4. 14 Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik 5. 4. 15 Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Rozpracované výstupy	- <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i> - <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i> - <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i> - <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i> - <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)</i> - <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i>
----------------------	--

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 5 DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
Očekávané výstupy z RVP PV	5.5.1 Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí 5.5.4 Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi 5.5.5 Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte 5.5.6 Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
Konkretizované výstupy	- <i>orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)</i> - <i>zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují</i> - <i>rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)</i> - <i>mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)</i> - <i>uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy</i>

	<i>šťastný</i> - mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události) - mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.) - mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách) - chápat základní pravidla chování pro chodce - mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
--	---

Podoblast	Adaptabilita ke změnám
Očekávané výstupy z RVP PV	5.5.7 Všimát si změn a dění v nejbližším okolí 5.5.8 Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
Konkretizované výstupy	- zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování - vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat - ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

Podoblast	Vztah k životnímu prostředí
Očekávané výstupy z RVP PV	5. 5. 10 Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat 5.5.9 Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí 5. 5. 11 Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí
Konkretizované výstupy	- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí - uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu) - všimát si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat

	<i>se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.</i> - <i>spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)</i> - <i>být citlivý k přírodě</i>
--	---

Příloha č. 3

DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ

Všudypřítomnost digitálních technologií zásadním způsobem ovlivňuje téměř všechny aspekty našeho života: jak komunikujeme, pracujeme, jak trávíme volný čas, organizujeme své aktivity, jak přijímáme informace a poznáváme. Zároveň se mění způsob, jakým přemýšlíme a jak se chováme. Děti a mladí lidé si samozřejmě změny neuvědomují, technologie jsou pro ně samozřejmostí. To však zároveň neznamená, že jsou automaticky vybaveni potřebnými schopnostmi je efektivně ke svému maximálnímu prospěchu využívat.

V rámci předškolního vzdělávání jsou budovány základy klíčových kompetencí. Přiměřeně věku lze vytvářet také základy a předpoklady pozdějšího rozvoje digitální gramotnosti a informatického myšlení. Jedná se především o položení elementárních základů vědomostí, dovedností, postojů a hodnot, což pomůže předškolním dětem zvládnout jejich budoucí roli žáka.

Digitální pregramotnost lze u předškolních dětí rozvíjet ve dvou rovinách:

1. digitální technologie mohou být cílem vzdělávání,
2. digitální technologie mohou být prostředkem ke vzdělávání.

Obě tyto roviny se mohou při činnostech u předškolních dětí prolínat. Děti předškolního věku se mohou s digitálními technologiemi postupně seznamovat, zjišťovat, k čemu slouží, jaký mají účel, komu pomáhají a k čemu. Dětem je možné poskytnout základní informace a pomoci jim reflektovat jejich praktické zkušenosti. Praktickou zkušeností může být použití pomůcek a přístrojů běžně spojených se životem v dnešní společnosti. Vše s důrazem na bezpečnost při používání digitálních technologií. Využití digitálních učebních pomůcek určených pro rozvoj informatického myšlení dětí a jejich digitálních kompetencí (např. programovatelné robotické pomůcky a robotické stavebnice, výukový software apod.) cílí na zvýšení kvality předškolního vzdělávání dětí a rozvíjí u dětí kompetence k učení, řešení problémů a činností. V současné době je k dispozici nepřeberné množství digitálních technologií (dále také jako DT) potenciálně využitelných v mateřské škole.

Při jejich výběru postupujeme podle těchto kritérií:

- DT musí být vzdělávací
- povzbuzují ke spolupráci
- podporují integraci a hru
- ponechávají iniciativu dětem
- musí být intuitivní
- umožní vyhnout se hrubosti a stereotypům
- rozvíjí povědomí o zdraví a bezpečnosti;
- podporují spolupráci s rodiči

Čtenářská, matematická i digitální gramotnost se v předškolním vzdělávání navzájem propojují. Podněty pro jejich rozvoj prolínají celým předškolním vzděláváním. Implicitně jsou zahrnuty ve všech vzdělávacích oblastech Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV, 2018). Hrou, činnostmi se zapojením všech smyslů s důrazem na manipulativní činnosti (3D, 2D), prostřednictvím přímých zážitků, situačního a prožitkového učení, s využitím přirozené zvědavosti dětí a jejich potřebou objevovat podporujeme u každého dítěte rozvoj gramotností. Právě v předškolním období u každého dítěte rozvíjíme vrozené předpoklady a utváříme základy pro rozvoj čtenářských dovedností, matematických představ, logického a informatického myšlení, komunikačních, kooperačních a řešitelských

dovedností, které jsou důležité pro jeho další život. V předškolním vzdělávání se dítě učí identifikovat problémy a možnosti řešení hlavně pomocí prožitku v reálných situacích z jeho běžného života prostřednictvím manipulativních činností v reálném prostředí.

Mezi psychické potřeby dítěte patří přímá plnohodnotná komunikace a emoční vřelost. To žádná technologie dítěti nedopřeje. I při zachování těchto specifík můžeme dobře rozvíjet digitální gramotnost dětí.

Jak tedy nahlížíme na využívání digitálních technologií v předškolním vzdělávání?

1. Digitální kompetence dětí – lze bez technologií (unplugged)
2. Informatické myšlení dětí - lze bez technologií (unplugged)
3. Technologie jako didaktický prostředek - s technologiemi (učitel, případně dítě)

Z toho vyplývá, že rozvoj digitální gramotnosti dětí není závislý na přímém používání technologií dítětem. Informatické myšlení podle MŠMT „zahrnuje jak dovednosti rozvíjené většinou vzdělávacích oborů (kreativitu, schopnost vysvětlování a týmové práce), tak i dovednosti řešení problémů, schopnost logického a algoritmického myšlení, schopnosti strukturace, abstrakce nad objekty a procesy, schopnosti vyvíjet technologie a porozumět tomu, jak fungují“ (MŠMT, 2014, s. 22-23) Dále podle MŠMT (2014) je důležitým předpokladem pro smysluplné a efektivní využívání informačních a komunikačních technologií (dále ICT) potřeba základní pochopení jejich konceptů a dovednost je ovládat a přizpůsobovat jejich funkce podle vlastních požadavků Obecně lze koncept informatického myšlení chápat jako „sadu rozličných dovedností, které souvisejí s řešením problémů a vyplývají ze zkoumání povahy zpracování informace. Informatické myšlení zahrnuje jak dovednosti rozvíjené většinou vzdělávacích oborů (kreativitu, schopnost vysvětlování a týmové práce), tak i dovednost řešení problémů, schopnost logického a algoritmického myšlení, schopnosti strukturace, abstrakce nad objekty a procesy, schopnost vyvíjet technologie a porozumět tomu, jak fungují.“ (Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, 2014, s. 22-23).

Tato široká charakteristika může vzbuzovat dojem, že „informaticky myslet“ je velmi náročné, a přesto lze v jednodušších případech ztotožnit informatické myšlení se „selským rozumem“ Informatické myšlení dětí se prolíná předškolním vzděláváním v mnoha oblastech. Má přímou vazbu na čtenářskou a matematickou gramotnost. Projevuje se například při práci s příběhem, kdy děti hledají souvislosti, možnosti řešení, pracují s otevřeným koncem, komunikují a spolupracují. Propojení s matematickou gramotností spatřujeme v logických úlohách, kdy děti hledají algoritmy řešení (řada naplánovaných kroků), v řešení myšlenkových i praktických problémů. K rozvoji informatického myšlení dítěte učitel přispívá podporou kreativity, kdy dítě hledá různé možnosti a varianty, předkládá nápady, nová a alternativní řešení.

Unplugged aktivity jsou jednoduché na realizaci, vyžadují jen malé množství pomůcek, podporují kolaborativní přístup a jsou nezávislé na počítačích, překladačích, prohlížečích a internetovém připojení. Je tedy jedno, zda je přístup k počítačům a internetu pouze omezený nebo není vůbec. Hravá povaha většiny unplugged aktivit koresponduje s konstruktivistickou pedagogikou, která tvoří základ tohoto přístupu. Daleko od počítačů, úzkosti a stresu, které by počítače mohly způsobovat, mohou děti volně experimentovat a prozkoumávat činnosti a myšlenkové postupy, které jsou jinak v pozadí. Za pomoci vhodné podpory ze strany učitele, pak mohou samy a svým způsobem porozumět danému tématu. Unplugged aktivity využívají tzv. principu fyzikalizace (physicalization), kdy nejrůznější věci a předměty jsou použity pro znázornění konkrétního prvku určitého konceptu či datové struktury, a že jsou typicky kolaborativního a kinestetického charakteru. Aktivity jsou tedy většinou určeny pro skupinu a zahrnují činnosti, při kterých je nutno se pohybovat či manipulovat s nějakými předměty. Děti se v rámci unplugged aktivit ocitnou uprostřed řešeného problému či se dokonce stanou

jeho součástí, která sama musí přispět k jeho vyřešení.

Základní znaky unplugged aktivit je možné shrnout následovně:

- **Učení hrou:** děti se mohou učit prostřednictvím hry a probudit v sobě zájem o daná témata. Přestože jsou některá témata obtížná, neznamená to automaticky, že děti nebudou bavit
- **Pokus-omyl:** existuje mnoho praktických aktivit s kartami, váhami a závažím, míčky a tak dále, které stimulují myšlení dětí. Ty si mohou zvykat na logické myšlení a mohou si své domněnky ověřovat pomocí pokusu a omylu.
- **Učení se ve skupině:** velká část unplugged aktivit je určena pro skupinu, ať už pro kompetici či kooperaci. Každopádně od všech účastníků se očekává, že budou o problému přemýšlet. Jedinec také může svým způsobem řešení ovlivnit to, jak budou postupovat ostatní. Hry ve skupině navíc přispívají rozvoji komunikačních dovedností.
- **Bez specifických podmínek:** ve většině případů mohou děti zahájit aktivitu s pouhým vytištěným pracovním listem kdykoliv a kdekoliv. Pro některé aktivity není třeba ani pracovní list, pro jiné je třeba pár konkrétních pomůcek. Výuka však není vázána na počítačovou učebnu a počítače.

Jako klíčové charakteristiky unplugged aktivit, které by dle nich měla každá úloha tohoto druhu splňovat, jsou uváděny:

- **Bez počítačů:** primární charakteristika, která vychází již z původní definice CS Unplugged.
- **Hravá forma:** aktivity jsou založeny na hře či soutěži. Dětem se tak zdá, že si jen hrají a soutěží. To vede k většímu zájmu a motivaci.
- **Kinestetický charakter:** v aktivitě se používají hmotné předměty (karty, míčky, ovoce atd.), se kterými hráči manipulují. Použití věcí, které jsou úplně mimo kontext úlohy, může navodit zábavnější atmosféru.
- **Zaměřené na dítě:** úlohy typicky zahrnují interakce s ostatními dětmi (hráči) a vedou je k tomu, aby řešení a principy objevovali sami – třeba cestou pokus-omyl
- **Jednoduchá realizace:** úlohy jsou jednoduché na přípravu a využívají snadno dostupných pomůcek, které se dají buď vytisknout, vyrobit či ledačím nahradit.
- **Rostoucí základní myšlenka:** sdílení nových nápadů nebo obměn těch stávajících je základním aspektem unplugged projektu.
- **Motivace příběhem:** Pro nabuzení a nalákání dětí jsou často aktivity motivovány nějakým záhadným či dobrodružným příběhem.

Digitální a ICT - Pojmem ICT označujeme komunikační a informační technologie, které zahrnují prostředky používané pro zpracování informací a komunikaci. V dnešní době mezi ICT můžeme zařadit pestrou škálu prostředků. Mezi nejznámější patří televize, DVD či CD přehrávač, interaktivní tabule, počítač, tablet, mobilní telefon. Z hlediska vzdělávacího procesu označujeme ICT jako prostředky poznávání a podpory dalších vzdělávacích aktivit. ICT ve vzdělávání Digitální technologie jsou součástí každodenního života a jejich důležitost je absolutně nediskutovatelná. Vhodná volba technologických prostředků zajišťuje, podmiňuje a zefektivňuje průběh učení i výuky. Pedagog jejich smysluplným využíváním tedy významně inovuje vzdělávání a přispívá k rozvoji informační gramotnosti.

Technologie jako didaktický prostředek je v mateřské škole využíván zpravidla učitelem. Tam, kde to má smysl, předkládá učitel dítěti technologie k přímému použití. Tím vede dítě k přijímání odpovědnosti za svěřené pomůcky (např. digitální lupu, tablet) a podporuje jeho samostatnost. Vhodně zvolené digitální technologie mohou být přínosné v oblasti badatelské (např. digitální mikroskop) nebo umělecké (např. digitální fotoaparát, digitální kamera), k záznamu informací nebo zážitků a jejich následnému užívání (prohlížení, vyprávění).

Pro úspěšné rozvíjení digitální gramotnosti dětí potřebujeme digitálně gramotné učitele, kteří umí smysluplně a citlivě využívat možnosti, které digitální technologie nabízejí, vhodně je

používat při práci s dětmi, a to zejména tam, kde to jinak nejde.

Oblast 1: Informační a datová gramotnost

V této oblasti jde především o práci s digitálními obsahy, jakými jsou různé obrazy, symboly či ikony. Děti mohou nejprve s podporou učitele, ale poté i samy hledat, co je důležité, odhalovat podstatné znaky a vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi. Mohou také formulovat otázky, slově reagovat, rozlišovat některé obrazové symboly (např. ikony) a rozumět jejich významu, porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla. Umí se také vyjádřit, jestli se jim něco líbí, nebo ne a k tomu využít příslušné symboly na bipolární škále – jsou schopné elementárního hodnocení konkrétních digitálních obsahů. Děti tedy mohou pracovat s programy/audio/video materiály určenými pro rozvoj jazyka a řeči (např. zvukové pexeso, pojmenování obrázku, opakování slov, nácvik správné výslovnosti atd.) či pro rozvoj myšlenkových operací, představivosti a fantazie (např. vyhledávání na základě barvy, velikosti, tvaru, zvuku, určení větší – menší, řazení obrázků podle časové osy apod.).

Oblast 2: Komunikace a kolaborace

V této oblasti jde především o využívání zařízení, se kterými se běžně setkávají (počítač, audiovizuální technika, telefon atp.), ke komunikaci s jinou osobou. Spolupráce skupiny dětí či třídy na společném úkolu se v mateřské škole podporuje i bez digitálních technologií, v závislosti na odpovídajícím vybavení MŠ, vhodném kontextu a schopnostech a dovednostech dětí lze tyto činnosti realizovat i s jejich využitím. Podobně je to s oblastí etikety – v obecné rovině lze učit běžné etiketě, zdvořilosti, přistupování k druhým bez předsudků a s úctou k jejich osobě v kontextu běžného života; poznávání nevhodného chování a odmítání se na něm podílet. Na to je pak možné navázat základními poznatky o obecných zásadách autorství, plagiátorství, nedovolených kopiích apod. S dětmi lze vytvořit papírovou verzi sociální sítě, děti mohou na svoji nástěnku „nasdílet“ svoje zážitky, např. z prázdnin či kroužků, rodinného života. Děti si mohou prostřednictvím digitálních technologií vytvářet i základy k budoucím dovednostem (např. občanským) v rámci sociální a personální kompetence. Lze si představit různé druhy zjednodušených voleb či hlasování, kterými by děti mohly ovlivňovat život (např. výzdobu) ve svém sociálním prostředí.

Oblast 3: Tvorba digitálního obsahu

Děti mohou zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy i s využitím digitálních technologií tam, kde je to vhodné a dostupné (např. malování pomocí interaktivní tabule). V závislosti na individuálních zvláštěnostech mohou být děti schopné spolupracovat na vytváření digitálního obsahu – zachycení aktivit (fotografie), koláže fotografií, nahrávání hlasového komentáře. Mohou pracovat se vzdělávacími aplikacemi, v nichž se dotváří či mění nějaký obsah (malování, skládačky apod.), v úvahu přichází také práce s mapou, doplňování symbolů, dopravních značek, spojení objektů na ploše či v prostoru, elektronický pracovní list a vypracování zadané učební úlohy. Jednou z oblastí této digitální kompetence je i programování. U dětí lze rozvíjet tvorbu a chápání algoritmů, které jsou základem budoucí schopnosti programovat. Lze realizovat aktivity řízené jednoduchým algoritmem, které vedou k navržení algoritmu pro jinou jednoduchou činnost (např. použití toalety + mytí rukou). V rámci hry s programovatelnými hračkami (např. Bee-bot...) se děti mohou naučit postup, jak s nimi manipulovat.

Oblast 4: Bezpečnost

O této oblasti je možné uvažovat v souvislosti s ochranou zařízení, ochranou sebe sama (osobních údajů, zdraví a pohody) a životního prostředí. Jde o plánování témat rozvíjejících dovednosti chovat se bezpečně v různých prostředích, tedy i v digitálním prostředí. Např. jak chovat se při setkání s neznámými lidmi, odmítat nevhodné chování i komunikaci, která je dětem nepříjemná apod. Dále vytvářet u dětí elementární základy bezpečné práce s digitální technikou (nevhodnost dlouhého dívání se do obrazovek, spaní s telefonem, tabletem apod.). Především je třeba zdůraznit zásady práce s přístrojem zapojeným k elektřině, věnovat dostatek času pro upevnění poznatků a povědomí o důležitosti zásad požadované práce s digitálními technologiemi a vysvětlení významu jejich dodržování. Neméně důležité je také dbát na ergonomické požadavky při práci – v případě použití tabletu či PC jde například o dodržení daného časového limitu, držení těla, správný úchop myši či vzdálenost od obrazovky při práci s telefonem, tabletem, počítačem. Děti by měly také vědět kde, koho a jakým způsobem mohou požádat o pomoc (integrované záchranné složky). Co se týče ochrany životního prostředí, lze využít výukových programů přizpůsobených věku dítěte, vést děti k šetrnému zacházení, získání povědomí o ekologických aspektech využívání digitálních technologií, poučení o třídění odpadu, sběrných místech pro zařízení využívající digitální technologie/baterie atd.

Oblast 5: Řešení problémů

V omezené míře lze rozvíjet i digitální kompetenci týkající se řešení problémů. Děti v předškolním věku ještě nejsou schopné samostatně řešit technické problémy, ale mají si být vědomy toho, že mají dát vědět dospělému, že něco není v pořádku. Děti je možné informovat o modelových problémech, o možnostech řešení, žádosti o radu, vysvětlení, o tom, kde, jak a proč lze za pomoci digitálních technologií problémy řešit, na koho je možné se obrátit. V případě dětí se ŠVP je možné s dětmi vybrat vhodné zařízení, jeho velikost a komponenty, vhodné programy a učit je vyjadřovat své potřeby pro plnění zadaného úkolu či optimální využití techniky – často jako kompenzační pomůcky. Kreativní využití digitálních technologií je možné například k zatraktivnění aktivit, ale pro děti v předškolním věku jsou pouze alternativou k jiným aktivitám, např. v oblasti výtvarných, hudebních, pohybových a dalších činností. Jako v jiných oblastech lze rozvíjet schopnost reflexe a sebereflexe a vést k uvědomění si svých limitů pro práci nejen s digitálními technologiemi. Děti například dokážou rozpoznat, zda umí dané zařízení/hru/výukový program (hardware/software) spustit/užívat/vypnout.

Oblast 6: Technologické kompetence

Děti mají povědomí o technickém prostředí současné společnosti i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek ve svém okolí. Mohly by být schopné rozpoznat základní části počítače, tablet, telefon (pojmenovat, popsat jednotlivé části hardwaru, jednoduše vysvětlit účel a funkci základních částí) a vědět, že uvnitř jsou programy = software (pojmenovat právě vnímaný software). Také vědí, že jednotlivé třídy spojuje telefonní síť, využívají ji, ví, že lze podat zprávu písemnou formou nebo zaslat např. naskenovaný obrázek. Vědí, že škola komunikuje s rodiči prostřednictvím e-mailu, telefonu, že MŠ má webovou stránku apod. Děti vědí, že existují i další technologie (zapojení dostupných pomůcek a technologií do výuky), popř. je mohou mít doma (např. virtuální realita, drony). V prostředí MŠ není možné rozvíjet oblast počítačových sítí a systémů.

Dítě by na konci MŠ mělo dojít k těmto očekávaným výsledkům učení:

- má povědomí o významu digitálních technologií v každodenním životě člověka
- uvědomuje si, že způsob, jakým jsou používány, záleží jen na tom, kdo je používá, že digitální technologie mohou pomáhat při různých činnostech i lidem s různým hendikepem, ale také že mohou být zneužity nebo používány způsobem ohrožujícím bezpečnost či zdraví (toho, kdo s nimi pracuje, nebo ostatních)
- rozumí tomu, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- chová se tak, aby v běžných a jemu známých situacích nebylo ohrožováno zdraví, bezpečí a pohoda svá ani druhých; dokáže říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých)
- má povědomí o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- uvědomuje si svoje limity při komunikaci v digitálním prostředí; zachází šetrně s vlastními i cizími věcmi (včetně digitálních zařízení)
- dodržuje pravidla her a jiných činností, hraje férově; • odmítá se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech
- chová se zdvořile, přistupuje k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, váží si jejich práce a úsilí
- řeší úkoly a situace, myslí kreativně, předkládá „nápady“, stanovuje postupy/kroky řešení elementárních/jednoduchých problémů
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřuje své představy pomocí různých technik – i s využitím digitálních technologií
- formuluje otázky, odpovídá, slovně reaguje; rozlišuje některé obrazné symboly (piktogramy, orientační značky, ikony, ovládací prvky apod.) a rozumí jejich významu i jejich komunikativní funkci
- zaměřuje se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- porovnává, uspořádává a třídí soubory předmětů podle určitého pravidla
- spolupracuje s ostatními, rozdělí si úkol s jiným dítětem
- rozeznává různé symboly, ikony, rozumí jejich významu
- pracuje s programy/audio/video materiály určenými pro rozvoj jazyka a řeči (např. zvukové pexeso, pojmenování obrázku, opakování slov, nácvik správné výslovnosti atd.)
- pracuje s programy/audio/video materiály určenými pro rozvoj myšlení a představivosti (např. vyhledávání na základě barvy, velikosti, tvaru, zvuku, určení větší – menší, řazení obrázků podle časové osy apod.)
- využívá zařízení ke komunikaci s jinou osobou (přitom klást důraz na etiketu, zdvořilost, poznávání nevhodného chování a odmítání se na něm podílet)
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí (fotografie, koláže fotografií, nahrávání hlasového komentáře)
- pracuje se vzdělávacími aplikacemi, v nichž se dotváří či mění nějaký obsah (např. malování, skládačky), práce s mapou
- chápe a tvoří jednoduché algoritmy, které jsou základem budoucí schopnosti programovat (lze využít programovatelné hračky)
- chová se bezpečně v různých prostředích, včetně digitálního prostředí (např. jak se chovat při setkání s neznámými lidmi, odmítat nevhodné chování i komunikaci, která je dětem nepříjemná, získávat základy bezpečné práce s digitální technikou – nevhodnost dlouhého dívání se do obrazovek, špatného držení těla, vzdálenost očí od obrazovky, spaní s telefonem

apod.)

- chová se šetrně k životnímu prostředí, získávat povědomí o ekologických aspektech využívání digitálních technologií, poučení o třídění odpadu, sběrných místech apod.
- řeší problémy, umí požádat o radu
- rozpozná základní části digitálního zařízení a ví, že uvnitř jsou programy.
- ví, že škola komunikuje s rodiči prostřednictvím e-mailu, telefonu, že MŠ má webovou stránku apod.